

Az illusztrátor az a művész, akit gyakran csak „lerajzolóz” a társadalom, a könyvet lapozgató emberek, miközben eszükbe sem jut, hogy az a képi világ, amely révén az elolvasott szöveg kiegészül, egy még teljesebb világgá tágul, pontosan annak a „rajzolónak” köszönhetően, aki teleszínezte az oldalakat. Az illusztrátornak, akárcsak a középkor művészeinek egykor, napjainkban kellett kivívnia az őt megillető elismerést. Mert minden illusztrátor művész a javából, ha kell, egyetemi oklevéllel is rendelkezik, és azért nem tud évente kiállítást szervezni önálló munkáiból, mert közben kötetek oldalait tervezi.

Jánosi Andrea az a művész, aki bármilyen világot képes elénk tárni, játszi könnyedséggel, idézzen az történelmi távlatokat, Mátyás király korát, kukkintson be a gyerekszobák mélyére, egy hörcsög kalandjait részletezze, a zsidó hagyományokat, vagy tárja elénk egy bensőséges barátság momentumait. Mert az illusztrátor külön világot teremt, egy párhuzamos univerzumot, amely az adott szöveget, verset, történetet kíséri, kiegészíti. Az illusztrátor először elmerül abban a világban, amelyet a szerző kínál fel, átéli és megéli minden rezdülését és hangját, majd annak hatására teremt egy újat, saját szereplőivel, saját vibrálásával. Hogy hogyan jön létre ez a színes világ? Hogy mit használ fel az illusztrátor a fantázián kívül? Azt, amit minden alkotó művész: önmagát, legbensőbb érzéseit, világteremtő képességét és azt az adottságot, amit egyszerűen csak tehetségnek nevezünk.

Vannak azonban egyéb módszerek is, mint például a Szent Mihály templom tornyából körbefotózni a várost, háztetőkre kimerészkedve kémlelni a régi mesterek építészeti megoldásait, rögzíteni mindazokat az apró részleteket, amelyek majd, a Kincses Képeskönyv sorozat rajzainak hitelességét nyújtják. Mert egyáltalán nem mindegy, hogy milyen tetőcserép kerül a segesvári vár lakóházaira, mi történik az Óratorony belsejében vagy milyen színekben pompázik a marosvásárhelyi Cifra palota. Megfigyelték már, hogy minden egyes rajznak, amely a Kincses Képeskönyv sorozat kilenc kötetét díszíti, egy sajátosan jánosiandreas történet-síkja is van? Ugyanolyan aprólékosan kell szemrevételeznünk ezeket a rajzokat, mint ahogyan a nagy előd, Breughel képei esetében tesszük: egy külön világ elevenedik meg, amelynek eseményei, forgataga akár az ókorban zajlik, akár a középkorban vagy napjainkban mindig ugyanaz: az emberi gyarlóság képi megelevenedése. A helyzet komikuma mindenütt ott van, ugyanúgy, mint ahogyan a vissza-visszatérő motívumok, egy-egy állat, kutya, macska, békésen szunyókálva, leskelődve, élelmet cseve valahonnan. Ezek az apró történések töltik meg élettel a képeket, hisz a várostérképek egzakt visszaadása egyetlen gyermek vagy felnőtt olvasó

fantáziáját sem lódítaná tovább. Az ábrázolásmód lehetőséget nyújt arra, hogy az eseményekre föntről lássunk rá, tökéletes pozícióból váljunk aprólékos megfigyelőkké.

A Kincses Képeskönyv sorozat kilenc kötete, a tizenöt év alatt, mondhatnánk, egy életműnyi képanyagot is felhalmozott már, hiszen mindezek a rajzok önálló képként is megállják a helyüket, ezek kiállítások formájában is láthatók voltak, több helyütt. A végeredmény lenyűgöző, nem kevésbé az, ahogyan egy-egy könyv képanyaga születik: hónapokon keresztül, éjszakánként, festékkavalkádból tűnik elő a város, a várak, a templomok, az ökrösszekezet toló emberek és a szájtátva bámuló tömeg. Az illatos könyv lapozgatása, a rajzok csodálata már a végeredmény: az illusztrátor, a rajzoló, a művész lelkének leképeződése.

Jánosi Andrea művészi tevékenysége nemcsak könyvek illusztrálásában érhető tetten, hanem a reklámgrafika, a könyvborítótervezés és az oktatás terén is. Felméri Cecília filmrendezővel közösen alkották meg a *Mátyás, Mátyás* című animációt, képi világát Jánosi Andrea álmodta meg. Alakjai, figurái sajátossá, állandóvá váltak, olyan védjeggyé, amely immár mindenki számára felismerhető. Az animáció révén ezek a figurák új dimenziót nyernek, életre kelnek, megmozdulnak, megszólalnak. Az alkotómunka pedig Jánosi Andrea íróasztala, rajztáblája, számítógépe mellett történik. Ennek a műhelysaroknak a pár vonallal vázolt képe ott látható a művész honlapján, mindazokkal a szereplőkkel egyetemben, akik fontosak életében. Mert Jánosi Andrea nemcsak illusztrációinak világát népesíti be és varázsolja otthonossá, hanem az életében is ott nyüzsögnek az állatok, a sajátok és bármilyen élőlény, amely megsimogatható, amelyikkel barátságba lehet keveredni.

Jánosi Andrea képeinek világa sajátos derűje révén ragadja meg a nézőt, az olvasót. Ezeken a képeken mindig történik valami, a figyelem nem lankadhat, nem mulaszthatunk el semmit. Dinamikájuk magával ragad, úgy, ahogyan alkotójuk mindig mosolygós, pörgő lény. Jánosi Andrea illusztrált kötetei most már megtöltenek egy nagyobbacska könyvespolcot, rajzai több univerzumot is alkotnak. Az illusztrátort „lerajzoló” emberek pedig, a könyv végére érve jönnek rá, hogy világuk gazdagabb és mosolygósabb lett.

Szuszámi Zsuzsa